

Religionernes dag 2015

Af Maibritt Hauvgaard, lærer på Sdr. Bjert Centralskole i Sdr. Bjert v/ Kolding. Foto: Lars Buhl

Offer . . står der med stor skrift hen over hele skærmen. Jeg sidder i et S-tog på vej til et møde. I det ene hjørne hænger en skærm, der viser en lind strøm af nyheder og reklamer. Jeg hæfter mig særligt ved ordet på skærmen, for jeg ved, at jeg senere skal skrive om min oplevelser fra gårsdagens arrangement på Moesgaard Museum i Århus. Religioners dag 2015 – med temaet; Offerritualer i forskellige religioner.

Offer . . siger en mandestemme fra skærmen spørgende, akkompagneret af toner, der lader os vide, at der godt kan være noget grimt i vente. Tre hurtige billeder af et barn i børnehaveralders ben, et knæ og en arm med zoom ind på de plastrer, der sidder der.

Hurtigt skift til nyt billede, lystig musik og et kært storsmilende barnehoved med kridhvidt, uglet hår, store, runde øjne – snavs lige midt på næsen og en stemme, der i glad tempo læser de ord, der står på skærmen: for fantastiske naturoplevelser.

"Offer" "For fantastiske naturoplevelser"

Jeg røg lige i reklamefælden. Det lykkedes i den grad – ved leg med betydningen af ord, kombineret med billeder at appellere til mine følelser og vække min interesse.

Offer – et ord med mange betydninger, jeg i disse dage har fået særligt fokus på.

Religionernes dag, det årlige, tilbagevendende arrangement arrangeret af Religionslærerforeningen med John Rydahl i spidsen, fandt i år sted på Moesgaard Museum i Århus. Det var tredje gang jeg havde meldt mig til med et par års mellemrum – og jeg var ærlig talt lidt spændt på dagen, da temaet ikke forekom mig helt så interessant som de forgangne år.

"Offerritualer i forskellige religioner"

Som lærer i kristendom må jeg indrømme, at offerritualer ikke er det, vi har beskæftiget os mest med. Når vi taler om de forskellige religioner, har jeg meget sjældent – om nogensinde – haft særligt fokus på ofringerne. Dog med undtagelse af den uundgåelige – lige ved og næsten

– ofring af Isak og en - ser jeg nu – alt for overfladisk samtale om det offer som korsfæstelsen var på flere planer.

Aftenen inden dagen kontaktede jeg min kollega, der også skulle med, og spurgte hende forsigtigt, om hun var med på at køre deroppe fra lidt før? Jeg havde nemlig noget, jeg skulle nå hjem til. Det var hun ikke! Hun mente nemlig, at vi ikke måtte gå glip af den sidste foredragsholder Marie Veirup Nielsen, der skulle holde oplæg om "Nutidige ofringer i hverdagen". Jeg tænkte på, om det mon er den slags ofringer, jeg i det øjeblik befandt mig selv i? Ofringen af min hellige fitness-time torsdag kl. 17!? Forventningens glæde var til gengæld blevet vakt.

Moesgaard er et fantastisk sted. Arkitektonisk slår det en allerede når man ankommer til P-pladsen. Det er utroligt, man har fået en 16.000 kvadratmeter betonbygning til at fremstå som en integreret del af det smukke landskab, som en lem, der uden besvær løfter sig lidt skråt op fra græsplænen.

Hans Jørgen Lundager, lektor ved Århus Universitet var første oplægsholder. Jeg sad næsten bagerst i det store, eller måske rettere høje lokale. Der var langt ned til lektoren og i starten sad jeg og tænkte på, at det måtte være en underlig fornemmelse at stå dernede og vide, man bliver betragtet oven fra – sådan helt bogstaveligt. Den slags spekulationer havde jeg dog ikke tid til længe, for Hans Jørgen Lundager fik mig hurtigt ledt ind på dagens tema, så jeg følte, jeg var nødt til at tage lidt notater. Han "åbnede ballet" – og fik på en fin måde defineret, hvad det vil sige at ofre i religionernes navn:

Jeg giver noget til dig, for at du skal give noget tilbage

Jeg giver noget til dig, for at du skal holde dig væk fra mig og mine

Måske var min ofring af min fitness-time ikke lige frem en ofring i religiøs forstand, tænkte jeg. Men dog et offer. Jeg giver – for at få. Hans J. Lundager talte og jeg noterede;

"Offer-religionen er en livsopretholdelsesreligion. Dette er ikke længere nok. Mennesket vil ikke nøjes med, at verdenen/livet bliver opretholdt. "

Et frø blev sået. Her var en vinkel jeg som lærer kunne bruge til noget interessant. At men-

nesket ikke vil nøjes. At det ikke er nok, at verdenen bliver opretholdt. At ofringer giver god mening i den rette kontekst og lige netop forståelsen af den kontekst er en vigtig del i arbejdet med temaet.

Keld Holm, tidligere biskop i Århus Stift fulgte trop. Jeg lyttede og griflede løs. Som lærer er man ofte meget påpasselig med at notere for meget ned fra præsterne – vi skulle jo så nødtigt komme til at forkynde – og kan præster egentlig sige noget, uden at forkynde? Som menneske blev jeg fyldt op med gode betragtninger, visdomsord og en meget let forståelig forklaring på konsekvensen af det største offer af dem alle, sit barn! Gud ofrede sin søn, for at vi ikke skal ofre mere – ifølge kristendommen.

Offerreligionens tid skulle være forbi og en ny religion spirrede frem. Men som Keld Holm forklarede, så har offertanken stadig fat i os både etisk, socialt og politisk. Der skulle man have været med på dagen for at få det fulde udbytte af den forklaring, men i min notesbog skrev jeg bl.a.

”Det religiøse offers tid er forbi og er erstattet af kærlighedens offer”

”Kærlighedens offer er et offer, der koster. Ikke til en gud, men til hinanden”.

Frøet spirrede i mig. Kærlighedens offer. Det er ikke alene et smukt udtryk, men også et udtryk jeg ved, jeg kan bruge med mine elever. Jeg er allerede spændt på, hvad de kan få ud af det. At Keld Holm også fik tolket lidt på folkevisen Agnete og Havmanden, som vi skal arbejde med i dansk i niende klasse i løbet af året – gik lige ind i en dansklærers hjertekugle. Tak for det. Jo, en præst og en tidligere biskop kan godt sige noget uden at forkynde!

Efter anden pause og en let frokost skete der et skift i programmet. Det var selvfølgelig oplagt, at vi skulle høre lidt om stedet, vi befandt os; Moesgaard Museum. Oplæg i relation til udstillingen v/ arkæolog Pauline Asingh. Det må vi jo tage med – tænkte jeg og erkender i skrivende stund, at denne artikel afslører en hel del om mig selv på den knap så flatterende måde.

Allerede ved præsentationen fangede hun min – og jeg tror godt, jeg tør sige, alle andres interesse. Pauline Asingh er den type, der kan få en leverpostejmad til at lyde interessant. Med livlig stemmeføring, tryk på de helt rigtige ord, brug af kropssprog, en pludselig skraldlatte da hun overraskende opdager, at hun får refereret til Keld Holm på samme tid, som storskærmen viser et close-up af aben Lucy (som ikke er en abe, men en kopi af et opbygget skelet af et individ af hominidarten *Australopithecus afarensis*) og med et afslørende stor engagement i sit fag, fik hun mig dels til at forstå tilblivelsen af hele museet og dets opbygning som en meget kreativ, yderst gennemtænkt proces (ja, det vidste I andre måske godt) – og hun fik mig næsten til at overveje at blive arkæolog. Disse overvejelser blev ikke mindre af den efterfølgende rundvisning af en arkæologistuderende (som jeg mener hed Jakob). Her må jeg endnu en gang indrømme, at jeg prøvede at undslippe. Jeg var for nylig på Moesgård i privat anliggende og mente ikke, at jeg havde behov for at se det igen i en stor turistlignende flok. Jeg tog fejl. Igen. Rundvisningen var af indlysende årsager tidsbegrænset, men Jakob var en meget vidende og engageret fortæller. Hvor tit møder man en ung fyr, der i et mindre sidespring fortæller om nye udgravninger på Sjælland og begejstret siger; ”Jeg skal bare så meget ud og se de udgravninger”? Jernalderen stod pludselig lyslevende for mig – og jeg følte for en stund, at jeg var med ved mosen, da Grauballemanden blev ofret. For det blev han!

Cameron Warner, antropolog var andensidste oplægsholder. Han har blandt andet skrevet et speciale om ofringer i tibetansk buddhisme, som jeg forstod det. Et område ikke mange har dykket ned i, lod han os forstå. Måske fordi, der ikke er så meget vand i det bassin, tænkte jeg. Det var i hvert fald det indtryk jeg fik med mig – og som min næsten blanke side i min notesbog afslører noget om. Tibet har dog altid stået for mig, som et helt særligt sted på jorden og hans fremlæggelse om selvbrænding, som et offer og et oprør mod det kinesiske styre gjorde selvfølgelig indtryk. Ud over det lænende jeg mig mest tilbage og hengav mig til den fantastiske

lyd af det amerikanske sprog.

Sidst, men ikke mindst - som rosinen i pølseenden skulle Marie Veirup Nielsen, lektor ved Århus Universitet komme med sit bidrag; Oplæg om nutidige ofringer i hverdagen. Jeg fornemmede med det samme, hvorfor min kollega, der har hørt hende før, mente at vi skulle have hende med.

På en - ikke tilsigtet, tror jeg - sjov måde fik Marie Veirup Larsen rundet dagen og emnet af med at sætte hele offertanken ind i et meget vedkommende og nutidigt perspektiv. På næsten sociologisk vis fik hun, om end meget kortfattet, koblet samfundets dynamikker sammen med det modernes menneskes opfattelse af ofringer.

" Sekulariseringen og moderniteten har sagt til religionerne; Hold op med at være ulækre! " Sådan kan det siges, så alle kan forstå det. Det citat tror jeg næsten, man vil kunne høre mig sige i en kommende undervisningssituation med mine elever.

Det er ikke fordi, jeg mener, de andre havde for lang tid. Men Marie Veirup Larsen havde bare for kort tid! Hun nåede kun lige at antyde betydningen af "hverdagens offer" og jeg er sikker på, at hun kunne have beriget mig på en måde, som jeg kunne have taget med mig og bruge helt konkret i udviklingen af det undervisningsforløb, der var ved at vokse i mit hoved. Med en power point, der sagde noget om, hvordan vi ofrer os for vores sport - (ka'tjiiiiing - den gik lige ind ved mig) - og hvordan man som selvstændig må ofre sig for at opnå succes - nåede jeg lige at gøre klar til at skrive guldkornene ned - før det sluttede.

Men noget har hun alligevel vakt i mig - det afslørede min opmærksomhed på legen med ordet offer - i hverdagssproget i reklamen i S-toget i går.

Næste år vil jeg se, om jeg kan lokke lidt flere kolleager med. I disse tider er det både tiltrængt og meget opløftende at lære noget af folk, der ved noget om det, de taler om - og for en stund få lov at føle sig inspireret.

Et frø blev plantet. Det spirede. Et undervisningsforløb med den mulige titel: "At ofre sig .." er ved at vokse i mig. Høsten må afhænge af kombinationen af den rette gødning i form af tid til fordybelse - og solskinstimer i form af tid til konkret forberedelse i min fastlagte arbejdstid. Ellers må jeg ofre min fritid.